

**POLISH-UKRAINIAN FOUNDATION «THE INSTITUTE OF
INTERNATIONAL ACADEMIC AND SCIENTIFIC COOPERATION»**

**THEOLOGICAL ACADEMY OF THE UNIVERSITY OF CARDINAL
STEFAN VYSHINSKY IN WARSAW**

FUNDACJA ADD

З Б І Р Н И К

наукових есе учасників наукового стажування для освітян

"АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ"

**Варшава, Республіка Польща
5 – 17 листопада 2018 року**

Академічна доброчесність: виклики сучасності / Збірник наукових есе учасників наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 5 – 17.11.2018). – Варшава, 2018. – 274 с.

Головний редактор:

Главчева Ю. М., заступник директора науково-технічної бібліотеки

Відповідальний секретар: *к.е.н. Гребенюк Н.В.*

Редакційна колегія:

Доктор технічних наук, професор ЦМОЦЬ І. Г.

Doktor nauk humanistycznych w zakresie historii GAVRYLIUK I.

Доктор права Віденського Університету РУДАК Т.В.

Кандидат економічних наук ГРЕБЕНЮК Н.В.

У збірнику викладено матеріали наукових есе учасників стажування, організованого Польсько-українською Фундацією - Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці спільно з Духовною Академією Університету Кардинала Стефана Вишинського у Варшаві та польською Фундацією ADD.

Метою стажування є підвищення кваліфікації освітян та поглиблення співпраці в академічній та науковій галузі між Україною та Польщею.

У збірнику розглядаються основні проблеми академічної доброчесності в навчальних та наукових роботах, що пов'язано з інтенсивною комп'ютеризацією та інформатизацією всіх аспектів людського життя.

З М І С Т

ПРО ОРГАНІЗАТОРІВ	8
Федяєва М.С.	
НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В УКРАЇНІ	9
Зацерковна Р. С.	
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ У ВИЩІЙ ОСВІТІ	15
Кочержат О. І., Вірстюк Н. Г., Вацеба Б. Р.	
ПЛАГІАТ – ШАХРАЙСТВО ЧИ ВИПРАВДАННЯ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ВЛАСНОЇ ЦІЛІ?	18
Бежук Ю.М.	
ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ОСВІТНЄ ТА НАУКОВЕ СЕРЕДОВИЩЕ УКРАЇНИ	24
Олексієнко Т.О., Алферова Д.О.	
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ПЛАГІАТ	27
Kushnir O.K.	
ACADEMIC VIRTUE: CHALLENGES OF NOWADAYS	31
Федяєва В. Л.	
ПИТАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ (робота з науковим текстом)	35
Алтухов В. А.	
ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ АВТОРСЬКИХ ПРАВ У ХОРЕОГРАФІЇ	42
Сірко А.Г.	
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ	46
Новікова Т. Л., Лебедєва Л. Е.	
ЗАГАЛЬНІ МОРАЛЬНІ ТА ЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ	53
Черняк Н. П., Гаркуша А. Г.	
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ – ВИКЛИК СУЧАСНІЙ ОСВІТІ	56
Рахімова М.В., Машталер В.В.	
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК СУКУПНІСТЬ ЕТИЧНИХ ПРИНЦИПІВ ТА ВИЗНАЧЕНИХ ЗАКОНОМ ПРАВИЛ	62

Цина В.І.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ.....193

Бігус М. М.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ЗАПОРУКА ЯКІСНИХ ОСВІТНІХ РЕФОРМ196

Дешко Л.М.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ – НАРІЖНИЙ КАМІНЬ ОСВІТИ І НАУКИ199

Масич В. В., Масич С. Ю.

АКАДЕМІЧНА НЕДОБРОЧЕСНІСТЬ СЕРЕД НАУКОВЦІВ: ВИДИ ПРОЯВУ І ШЛЯХИ ЗАПОБІГАННЯ.....202

Лупійко Л.В.

РОЗВИТОК АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ СТУДЕНТІВ.....208

Афанасьєва О.П.

НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ АКАДЕМІЧНОМУ ПИСЬМУ210

Кисельова О.Б.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ У ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРИ.....213

Яровенко Г.М.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ПРОБЛЕМИ ЇЇ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ У НАУКОВЕ ТА НАВЧАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ УКРАЇНСЬКИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ216

Марущак Д.Ю.

ОСНОВНІ ПРИЧИНИ АКАДЕМІЧНОЇ НЕЧЕСНОСТІ В ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ.....220

Майстер Л.А.

ЗНАЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬО-НАУКОВОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ223

Турчак Л. І.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ242

Машейко І. В.,247

ПРОБЛЕМИ Й ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОГО247

ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО ПРОСТОРУ247

Машейко А. М.

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ250

Крючкова Л.П.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ДІЄВИЙ ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ.....255

Івашков Ю. Б., Івашкова Т. О.

ПРИНЦИПИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ.....258

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд “Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики”; за заг. ред. Т.В.Фінікова, А.Є.Артюхова – К.; Таксон, 2016. – 234 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/0ByePGdGpHh6Wa1NoR3g4S1FaWVE/view> (дата звернення 13.11.2018)
2. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності URL: <http://www.kspu.edu/> (дата звернення 13.11.2018)
3. Шліхта Н., Шліхта І. Методичні рекомендації та програма курсу «Основи академічного письма». URL: <http://www.saiup.org.ua/resursy/osnovy-akademichnogo-pysmametodychni-rekomendatsiyi-ta-programa-kursu/> (дата звернення 13.11.2018)

*Кисельова О.Б.,
к. пед. н., доцент кафедри інформатики
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради*

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ У ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРИ

Характерною рисою сьогодення є динамічна інформатизація всіх галузей життєдіяльності людини, що обумовлює перехід суспільства на якісно новий рівень, який апелює до інформації як одного з головних джерел його розвитку. Провідною складовою сучасного світу є цифровий простір, канали передачі даних якого мають значні переваги над традиційними, зокрема швидкість, доступність, зручність зберігання даних тощо.

Глобальна мережа Інтернет, сучасні інформаційні технології не лише суттєво розширили можливості професійних та соціальних комунікацій, але й актуалізували проблему зловживання доступом, маніпуляції, перекручення та привласнення інформації. Виникла потреба у її врегулюванні та прищепленні учасникам освітнього процесу культури академічної доброчесності. Ця якість визначається у нормативних документах як «сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими вони мають керуватися під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень» [1].

У цифровому просторі «Copy & Paste» – один з найпопулярніших методів «створення» різних видів робіт, починаючи зі шкільного твору і до наукових статей. Учасники освітнього процесу щодня мають справу з авторськими творами: комп'ютерні програми (програмне забезпечення), відеоігри, музичні і кінематографічні твори, графічні зображення, текстові статті, дизайн і контент сайтів, готові твори та реферати, книги, ролики, фотографії тощо. На жаль, звичка без будь-яких докорів сумління завантажувати роботи з мережі Інтернет й отримувати за це позитивні оцінки, відпрацьована роками навчання в школі, переходить до вишу, а потім просочується і до наукового середовища.

Слід зазначити, що відомий вислів Еда Есбері, одного з першовідкривачів комп'ютерної індустрії, щодо впливу комп'ютера на менеджера є доволі актуальним й для наукового середовища. Так, на мою думку, інформаційні технології не роблять з поганого науковця хорошого. Вони швидше роблять хорошого науковця ще кращим, а поганого – гіршим. Одним з найнебезпечніших наслідків цього став феномен плагіату. В електронному середовищі це явище може розглядатись як один з видів електронних злочинів, на кшталт хакерства, розповсюдження вірусів, спаму та фішингу [3].

Сьогоднішні стандарти та цінності у навчанні забезпечують таке освітнє середовище, у якому всі мають можливість вільно навчатися та брати на себе відповідальність за академічні або наукові результати власної роботи. Серед

порушень академічної доброчесності, зокрема у цифровому просторі, поруч з фабрикацією, обманом, списуванням, хабарництвом чільне місце займає академічний плагіат, який тлумачиться як «оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства» [1].

Цифровий простір несе в собі певну ілюзію простоти використання чужих авторських творів. Однак, важливо розуміти, що цифровий простір регулюється законами, порушення яких тягне реальне покарання. Так, питання щодо правовідносин у сфері інтелектуальної власності регулюються: законами України «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, відеопрограм, фонограм, комп'ютерних програм, баз даних»; міжнародними конвенціями, угодами і договорами; нормами Конституції України (ч.1 ст. 41; ч.2 ст. 54); Цивільним кодексом (ст. 418-508); Кримінальним кодексом (ст. 176, 177, 229, 231); Господарським кодексом України (ст. 154-162); Кодексом Законів України «Про адміністративні правопорушення» (ст. 51).

Нині перевірку текстів на плагіат можна здійснити з допомогою низки безкоштовних програм та сервісів: eTXT Антиплагиат, Anti-Plagiarism Antiplagiat, Advego Plagiat, Плагиата.НЕТ, Text.ru та інші, кожен з яких має свої переваги і недоліки згідно програмно-технічних характеристик. Після перевірки унікальність повинна перебільшувати 70%. Проте, машинна обробка надає доволі відносний результат, оскільки знаходить лише джерела запозичення. Зазначимо, що деякі учасники навчального або наукового процесів навпаки ці системи використовують для виправлення текстів з метою перетворення їх на самостійне дослідження [2].

Отже, бурхливий прогрес у галузі цифрових технологій є одночасно і активатором академічного плагіату, і вектором пошуку шляхів усунення проявів

академічної недоброчесності, які здатні не лише згубно впливати на якість освіти, але й деформувати свідомість нових поколінь дослідників. Вирішення даної проблеми вбачаємо у організації відповідних науково-практичних семінарів, практикумів, тренінгів, спрямованих на популяризацію академічної доброчесності, гальмування стрімкого поширення плагіату, набуття вмінь академічного письма, формування навичок використання програмних засобів виявлення запозичень у тексті, що дозволить безперечно в майбутньому вивести вітчизняну науку на новий якісний рівень.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII.
2. Лупаренко Л.А. Інструментарій виявлення плагіату в наукових роботах: аналіз програмних рішень // Інформаційні технології і засоби навчання, 2014, Том 40, №2. – С.151-168.
3. Петренко В.С. Поняття та види плагіату. / В.С. Петренко // Часопис цивілістики.. – 2013. – Вип. 14. — С. 128—131.

*Яровенко Г.М.,
к.е.н., доцент, доцент кафедри економічної кібернетики
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»
Сумського державного університету*

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ПРОБЛЕМИ ЇЇ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ У НАУКОВЕ ТА НАВЧАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ УКРАЇНСЬКИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

В українській науковій спільноті дуже гострим є питання імплементації академічної доброчесності (далі АД) в навчальне та наукове середовище вищих навчальних закладів (далі ВНЗ). Це визвано зростанням випадків виявлення плагіату при написанні наукових робіт, фальсифікації результатів дослідження,

***Опубліковані тези та есе,
а також розміщені на веб-сторінках матеріали надаються на існуючих
умовах і в наявній формі***

Організатори Стажування не гарантують, що веб-сторінки будуть доступні постійно і вільні від помилок. Організатори Стажування не несуть відповідальності за будь-які прямі, непрямі, фактичні чи побічні збитки, упуцвену вигоду, тимчасове припинення діяльності, що виникло в результаті неправомірного використання опублікованих матеріалів, у тому числі і у випадку, коли Організатори Стажування були поінформовані про можливість таких збитків.

Організатори Стажування не здійснюють і не можуть здійснювати перевірку інформації, даних, викладених авторами в тезах, есе і не несуть відповідальності за зміст такої інформації. В разі порушення авторами прав інших осіб, Організатори Стажування має право у будь-який час на свій розсуд видалити публікацію.